

Obsah

Předmluva	5
1 Učitel jako zkoumatel: odpověď na výzvy společnosti vědění	7
1.1 Úvod	7
1.2 Pohled do minulosti	7
1.3 Současnost	9
1.4 Pohled do budoucnosti	10
1.5 Závěr	12
2 Institut výzkumu školního vzdělávání Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity: poslání, aktivity, ambice, vize	15
2.1 Institut výzkumu školního vzdělávání PdF MU: ustavení a poslání ..	15
2.2 Výzkumný program: tematické oblasti a obsahové domény	16
2.3 Výzkumné projekty	17
2.4 Profilující aktivity institutu	26
2.4.1 Institut provádí výzkum kurikulární reformy a zkoumá kurikulární dokumenty	26
2.4.2 Institut realizuje videostudie výuky	27
2.4.3 Institut vyvíjí a ověřuje koncepty a nástroje profesního rozvoje učitelů	29
2.5 Dlouhodobý záměr: ambice a vize institutu	31
2.5.1 Institut usiluje konstituování kurikulárních studií	31
2.5.2 Institut propracovává koncepci transdisciplinární didaktiky ...	32
2.5.3 Institut rozpracovává teorii učitelské profese a nástroje profesionalizace učitelství	33
2.6 Shrnutí závěrem aneb výzvy na horizontu našeho směřování	35
3 Školní vzdělávání: poznatky z novějších výzkumů	38
3.1 Důvody, cíle a metodika analýzy	38
3.2 Nálezy výzkumu kurikula	40
3.2.1 Projektované kurikulum	40
3.2.2 Realizované kurikulum	43
3.2.3 Kurikulum z pohledu ředitelů, učitelů a žáků	45
3.2.4 Implementace kurikula	46
3.3 Nálezy výzkumu v oblasti procesů vyučování a učení	48
3.3.1 Procesy vyučování a učení související s pojetím výuky	48
3.3.2 Procesy komunikace a interakce mezi učitelem a žákem	52
3.3.3 Žák – učení, autoregulace, řešení problémů	58
3.4 Nálezy výzkumu v oblasti motivace a postožů	61

3.4.1	Motivace a postoje u žáků ve vztahu ke konkrétnímu vyučovacímú předmětu (a učivu).....	62
3.4.2	Motivace a postoje v kontextu specifických potřeb.....	65
3.4.3	Motivace a postoje v kontextu dalších proměnných	67
3.5	Nálezy výzkumu v oblasti klimatu a kultury školy	68
3.5.1	Kultura školy	68
3.5.2	Klima školy.....	70
3.5.2.1	Klima školy v širších souvislostech.....	70
3.5.2.2	Klima školní třídy	75
3.5.2.3	Klima učitelského sboru	76
4	Nálezy výzkumu v oblasti cizích jazyků.....	86
4.1	Strategie učení se cizímu jazyku.....	86
4.2	Determinanty ovlivňující dovednosti a znalosti žáků v cizím jazyce	87
4.3	Cizí jazyk a studenti se specifickými nároky	89
4.4	Okolnosti a prostředky výuky	89
5	Program zvyšování efektivnosti matematické a přírodovědné výuky (SINUS) jako inspirace pro českou vzdělávací politiku, výzkum a praxi..	93
5.1	Okolnosti vedoucí k realizaci programu SINUS	94
5.2	Organizační struktura programu SINUS	94
5.3	Vůdčí principy programu SINUS.....	95
5.4	Spolupráce učitelů jako předpoklad rozvoje kvality výuky	97
5.5	Tematické moduly programu SINUS	97
5.6	Program SINUS z pohledu výzkumů: ověřování účinků programu ve výuce	102
5.7	Závěrem: využití výsledků a doporučení pro vzdělávací politiku	104
	Doslov.....	106
	Summary.....	107
	Seznam tabulek a obrázků.....	108
	O autorech.....	109